

Ogólny opis charakteru instrumentów finansowych i ryzyk związanych z inwestycjami w te instrumenty.

1. AKCJE

Wyjaśnienie charakteru, funkcjonowania i wyników w różnych warunkach rynkowych, w tym zarówno w warunkach pozytywnych, jak i negatywnych

Akcje to emitowane przez spółki akcyjne papiery wartościowe dające uprawnienia korporacyjne charakterystyczne dla właścicieli spółki. Akcje odzwierciedlają udział w kapitale zakładowym emitenta. Akcje emituje się na czas nieokreślony, toteż prawa z nich wynikające nie mają ograniczenia czasowego.

W obrocie publicznym akcje przyjmują formę zdematerializowaną i występują jako elektroniczne zapisy w systemie informatycznym instytucji rejestrującej. Akcje publiczne mogą charakteryzować się dużą zmiennością notowań.

Prawa posiadacza akcji dzielą się na majątkowe oraz niemajątkowe (korporacyjne). Wśród praw majątkowych należy wyróżnić prawo do udziału w części zysku przeznaczanego do podziału w formie dywidendy, udziału w masie likwidacyjnej spółki, zakupu nowych akcji spółki przez realizację praw poboru. Wśród praw korporacyjnych prawo do uczestnictwa i głosowania na walnych zgromadzeniach spółki, zaskarżania uchwał podjętych przez zgromadzenia.

W pozytywnych warunkach rynkowych inwestycja w akcje pozwala na osiągnięcie zysku z inwestycji dzięki wzrostowi wartości akcji, a także wypłatom dywidend. W negatywnych warunkach rynkowych może dojść do materializacji ryzyk wskazanych w czynnikach ryzyka.

Czynniki ryzyka (o ile jest to istotne, wzięwszy pod uwagę rodzaj danego instrumentu)

a) wskazanie na ryzyko związane z danym rodzajem instrumentu finansowego, w tym wyjaśnienie mechanizmu dźwigni finansowej i jego wpływu na ryzyko utraty całej inwestycji, w tym ryzyko związane z niewypłacalnością emitenta lub powiązanymi zdarzeniami, takimi jak umorzenie lub konwersja długu

Ryzyko zmiany cen instrumentu, w części przypadków także ryzyko ograniczonej płynności, ryzyko rynkowe, ryzyko emitenta, ryzyko branżowe, ryzyko walutowe, ryzyko makroekonomiczne, ryzyko rynków finansowych, ryzyko wykluczenia z obrotu lub zawieszenia obrotu instrumentem, ryzyko finansowe, ryzyko przymusowego wykupu.

Przykład:

W negatywnych warunkach rynkowych może mieć miejsce spadek wartości rynkowej akcji, który może prowadzić do utraty części zainwestowanego kapitału, a w skrajnych przypadkach np. w przypadku upadłości spółki, całkowitej jego utraty (utrata 100% kapitału zainwestowanego).

b) wskazanie na zmienność ceny określonych instrumentów lub ograniczenia dotyczące dostępności rynku na takie instrumenty

Z akcjami wiąże się ryzyko zmiany ceny instrumentu, w części przypadków także ryzyko ograniczonej płynności (np. w przypadku upadłości emitenta, akcji spółki niepublicznej).

c) informacje o przeszkodach lub ograniczeniach dotyczących wyjścia z inwestycji, na przykład w odniesieniu do niepłynnych instrumentów finansowych lub instrumentów finansowych o ustalonym okresie inwestycji, w tym ilustrację możliwych metod i skutków wyjścia, informacje o obostrzeniach oraz orientacyjne ramy czasowe sprzedaży instrumentu finansowego pozwalające na odzyskanie kosztów początkowych transakcji na danym rodzaju instrumentów finansowych

Z niektórymi akcjami może wiązać się ryzyko ograniczonej płynności (np. w przypadku upadłości emitenta lub akcji spółek niepublicznych). Zasady sprzedaży, w tym czas rozliczenia akcji notowanych zależą od regulacji rynku, na którym akcje podlegają obrotowi. Sprzedaż akcji może podlegać ograniczeniom wskazanym w statucie spółki akcyjnej. Dodatkowo może wystąpić utrudnienie w sprzedaży danych akcji w przypadku zawieszenia notowań lub wycofania akcji spółki z obrotu na danym rynku.

d) wskazanie na fakt, że w wyniku transakcji na takich instrumentach inwestor może przyjąć zobowiązania finansowe i zaciągnąć inne dodatkowe zobowiązania, w tym zobowiązania warunkowe, dodatkowe w stosunku do kosztów kupna instrumentów

Co do zasady nie dotyczy akcji

e) wskazanie na wszelkie wymogi dotyczące depozytu zabezpieczającego lub podobnych zobowiązań obowiązujących w odniesieniu do tego rodzaju instrumentów
nie dotyczy

2. WARRANTY SUBSKRYBYCyjne

Wyjaśnienie charakteru, funkcjonowania i wyników w różnych warunkach rynkowych, w tym zarówno w warunkach pozytywnych, jak i negatywnych

Emitowane przez spółki akcyjne papiery wartościowe uprawniające do objęcia akcji spółki. Papiery te emitowane są w związku z warunkowym podwyższeniem kapitału zakładowego. Posiadacze warrantów mają prawo do nabycia akcji z podwyższonego kapitału w określonym terminie i po określonej cenie. Warranty mogą stanowić przedmiot obrotu również w postaci zdematerializowanej na rynku publicznym.

W pozytywnych warunkach rynkowych inwestycja w warranty subskrypcyjne pozwala na osiągnięcie zysku z inwestycji dzięki wzrostowi wartości warrantów (w przypadku ich sprzedaży) lub dzięki wzrostowi wartości akcji będących ich instrumentem bazowym. W negatywnych warunkach rynkowych może dojść do materializacji ryzyk wskazanych w czynnikach ryzyka.

Czynniki ryzyka (o ile jest to istotne, wzięwszy pod uwagę rodzaj danego instrumentu)

a) wskazanie na ryzyko związane z danym rodzajem instrumentu finansowego, w tym wyjaśnienie mechanizmu dźwigni finansowej i jego wpływu na ryzyko utraty całej inwestycji, w tym ryzyko związane z niewypłacalnością emitenta lub powiązаныmi zdarzeniami, takimi jak umorzenie lub konwersja długu

Ryzyko zmiany cen instrumentu, ryzyko ograniczonej płynności, ryzyko wykluczenia z obrotu lub zawieszenia obrotu instrumentem, ryzyka wskazane dla inwestycji w akcje.

Przykład:

W negatywnych warunkach rynkowych może mieć miejsce spadek wartości rynkowej akcji emitenta warrantów subskrypcyjnych, których wartość spadnie poniżej ustalonej przy emisji warrantów subskrypcyjnych ceny.

b) wskazanie na zmienność ceny określonych instrumentów lub ograniczenia dotyczące dostępności rynku na takie instrumenty

Z warrantami subskrypcyjnymi wiąże się ryzyko zmiany ceny instrumentu, w części przypadków także ryzyko ograniczonej płynności.

c) informacje o przeszkodach lub ograniczeniach dotyczących wyjścia z inwestycji, na przykład w odniesieniu do niepłynnych instrumentów finansowych lub instrumentów finansowych o ustalonym okresie inwestycji, w tym ilustrację możliwych metod i skutków wyjścia, informacje o obostrzeniach oraz orientacyjne

ramy czasowe sprzedaży instrumentu finansowego pozwalające na odzyskanie kosztów początkowych transakcji na danym rodzaju instrumentów finansowych

Z warrantami subskrypcyjnymi może wiązać się ryzyko ograniczonej płynności, które uzależnione jest także od ryzyk związanych z emitentem akcji, do których nabycia uprawniają warranty. Zasady sprzedaży, w tym czas rozliczenia, zależą od regulacji rynku, na którym warranty subskrypcyjne podlegają obrotowi.

d) wskazanie na fakt, że w wyniku transakcji na takich instrumentach inwestor może przyjąć zobowiązania finansowe i zaciągnąć inne dodatkowe zobowiązania, w tym zobowiązania warunkowe, dodatkowe w stosunku do kosztów kupna instrumentów

Co do zasady nie dotyczy warrantów subskrypcyjnych, w zależności jednak od warunków emisji warrantów subskrypcyjnych inwestor może być zobowiązany do zapłaty ceny akcji,

e) wskazanie na wszelkie wymogi dotyczące depozytu zabezpieczającego lub podobnych zobowiązań obowiązujących w odniesieniu do tego rodzaju instrumentów

nie dotyczy

3. PRAWA DO AKCJI (PDA)

Wyjaśnienie charakteru, funkcjonowania i wyników w różnych warunkach rynkowych, w tym zarówno w warunkach pozytywnych, jak i negatywnych

Emitowane przez spółki papiery wartościowe uprawniające do otrzymania akcji nowej emisji. Prawa do akcji są przydzielane inwestorom, którzy otrzymali przydział akcji z podwyższenia kapitału zakładowego, które to podwyższenie nie zostało jeszcze zarejestrowane przez sąd. PDA ulegają przekształceniu w akcje po zarejestrowaniu akcji w depozycie papierów wartościowych, a te z kolei podlegają obrotowi na rynku na równi z innymi akcjami. Posiadanie praw do akcji nie jest tożsame z posiadaniem akcji.

Prawa do akcji mogą stanowić przedmiot obrotu na rynku wtórnym.

W pozytywnych warunkach rynkowych inwestycja w PDA pozwala na osiągnięcie zysku z inwestycji dzięki wzrostowi wartości PDA (w przypadku ich sprzedaży) lub dzięki wzrostowi wartości akcji, do których uprawniają PDA. W negatywnych warunkach rynkowych może dojść do materializacji ryzyk wskazanych w czynnikach ryzyka.

Czynniki ryzyka (o ile jest to istotne, wzięwszy pod uwagę rodzaj danego instrumentu)

a) wskazanie na ryzyko związane z danym rodzajem instrumentu finansowego, w tym wyjaśnienie mechanizmu dźwigni finansowej i jego wpływu na ryzyko utraty całej inwestycji, w tym ryzyko związane z niewypłacalnością emitenta lub powiązanymi zdarzeniami, takimi jak umorzenie lub konwersja długu

Ryzyka tożsame jak w przypadku akcji, ryzyko zmiany ceny instrumentu, ryzyko niskiej płynności, ryzyko odmowy lub opóźnienia rejestracji podwyższenia kapitału przez sąd, które powiązane jest z ryzykiem niedojścia emisji do skutku,

Przykład:

W negatywnych warunkach rynkowych może mieć miejsce spadek wartości rynkowej akcji emitenta PDA, których wartość spadnie poniżej ceny PDA.

b) wskazanie na zmienność ceny określonych instrumentów lub ograniczenia dotyczące dostępności rynku na takie instrumenty

Z prawami do akcji wiąże się ryzyko zmiany ceny instrumentu, w części przypadków także ryzyko ograniczonej płynności.

c) informacje o przeszkodach lub ograniczeniach dotyczących wyjścia z inwestycji, na przykład w odniesieniu do niepłynnych instrumentów finansowych lub instrumentów finansowych o ustalonym okresie inwestycji, w tym ilustrację możliwych metod i skutków wyjścia, informacje o obostrzeniach oraz orientacyjne ramy czasowe sprzedaży instrumentu finansowego pozwalające na odzyskanie kosztów początkowych transakcji na danym rodzaju instrumentów finansowych

Z PDA może wiązać się ryzyko ograniczonej płynności, które uzależnione jest także od ryzyk związanych z emitentem PDA. Zasady sprzedaży, w tym czas rozliczenia, zależą od regulacji rynku, na którym PDA podlegają obrotowi.

d) wskazanie na fakt, że w wyniku transakcji na takich instrumentach inwestor może przyjąć zobowiązania finansowe i zaciągnąć inne dodatkowe zobowiązania, w tym zobowiązania warunkowe, dodatkowe w stosunku do kosztów kupna instrumentów

Co do zasady nie dotyczy PDA,

e) wskazanie na wszelkie wymogi dotyczące depozytu zabezpieczającego lub podobnych zobowiązań obowiązujących w odniesieniu do tego rodzaju instrumentów
nie dotyczy

4. PRAWA POBORU

Wyjaśnienie charakteru, funkcjonowania i wyników w różnych warunkach rynkowych, w tym zarówno w warunkach pozytywnych, jak i negatywnych

Instrument przydzielany akcjonariuszom spółki uprawniający do pierwszeństwa w zakupie akcji nowej emisji. Liczba przydzielonych praw poboru jest ściśle związana z liczbą posiadanych akcji w chwili ich przydziału, jak również determinuje liczbę akcji, do jakiej przysługuje pierwszeństwo zakupu.

Prawa poboru podlegają obrotowi na rynku wtórnym. Jako że prawo poboru uprawnia do objęcia akcji po ściśle określonej cenie, wartość samego prawa jest związana z wartością akcji spółki. W przypadku przydziału tego instrumentu w sytuacji, gdy brak jeszcze ściśle określonej ceny emisyjnej nowych akcji, jego wycena opiera się na oczekiwaniach poszczególnych uczestników rynku co do wysokości ceny emisyjnej. Realizacja prawa poboru polega na złożeniu zapisu na akcje nowej emisji. Jeżeli posiadacz praw poboru nie złoży zapisu na akcje nowej emisji lub nie zbędzie praw poboru na giełdzie, wraz z upływem terminu składania zapisów na nowe akcje, znikną prawa poboru z rachunków ich posiadaczy. Natomiast w przypadku inwestorów, którzy dokonali zapisu na akcje nowej emisji w miejsce praw poboru pojawią się prawa do akcji. Po zarejestrowaniu podwyższenia kapitału zakładowego przez sąd, staną się akcjami. Niewykorzystane prawa poboru stają się bezwartościowe po przydziale akcji, do zakupu których uprawniały. W pozytywnych warunkach rynkowych inwestycja w prawo poboru pozwala na osiągnięcie zysku z inwestycji dzięki wzrostowi wartości prawa poboru (w przypadku sprzedaży). W negatywnych warunkach rynkowych może dojść do materializacji ryzyk wskazanych w czynnikach ryzyka.

Czynniki ryzyka (o ile jest to istotne, wzięwszy pod uwagę rodzaj danego instrumentu)

a) wskazanie na ryzyko związane z danym rodzajem instrumentu finansowego, w tym wyjaśnienie mechanizmu dźwigni finansowej i jego wpływu na ryzyko utraty całej inwestycji, w tym ryzyko związane z niewypłacalnością emitenta lub powiązanymi zdarzeniami, takimi jak umorzenie lub konwersja długu

Ryzyka tożsame jak w przypadku akcji, ryzyko ceny emisyjnej, ryzyko wygaśnięcia prawa poboru,

Przykład:

Brak zapisania się na akcje skutkujący wygaśnięciem prawa poboru.

b) wskazanie na zmienność ceny określonych instrumentów lub ograniczenia dotyczące dostępności rynku na takie instrumenty

Z prawem poboru wiąże się ryzyko zmienności ceny i płynności właściwe dla akcji.

c) informacje o przeszkodach lub ograniczeniach dotyczących wyjścia z inwestycji, na przykład w odniesieniu do niepłynnych instrumentów finansowych lub instrumentów finansowych o ustalonym okresie inwestycji, w tym ilustrację możliwych metod i skutków wyjścia, informacje o obostrzeniach oraz orientacyjne ramy czasowe sprzedaży instrumentu finansowego pozwalające na odzyskanie kosztów początkowych transakcji na danym rodzaju instrumentów finansowych

Z prawem poboru może wiązać się ryzyko ograniczonej płynności, które uzależnione jest także od ryzyk związanych z emitentem akcji. Zasady sprzedaży, w tym czas rozliczenia, zależą od regulacji rynku, na którym prawa poboru podlegają obrotowi.

d) wskazanie na fakt, że w wyniku transakcji na takich instrumentach inwestor może przyjąć zobowiązania finansowe i zaciągnąć inne dodatkowe zobowiązania, w tym zobowiązania warunkowe, dodatkowe w stosunku do kosztów kupna instrumentów

Co do zasady nie dotyczy praw poboru,

e) wskazanie na wszelkie wymogi dotyczące depozytu zabezpieczającego lub podobnych zobowiązań obowiązujących w odniesieniu do tego rodzaju instrumentów
nie dotyczy

5. KWITY DEPOZYTOWE

Wyjaśnienie charakteru, funkcjonowania i wyników w różnych warunkach rynkowych, w tym zarówno w warunkach pozytywnych, jak i negatywnych

Kwity depozytowe to papiery wartościowe wystawiane przez instytucje finansowe z siedzibą w kraju członkowskim OECD dające prawa analogiczne do praw związanych z instrumentami bazowymi kwitów. Instrumentami bazowymi kwitów depozytowych mogą być akcje, obligacje lub inne papiery wartościowe. Właściciel kwitu jest uprawniony do zamiany na instrumenty bazowe w określonej proporcji, korzystania z praw majątkowych instrumentu bazowego lub ich równowartości (np. otrzymania dywidendy). W przypadku gdy instrumentem bazowym są akcje, właściciel ma prawo wydać wiążącą dyspozycję emitentowi w sprawie głosowania na walnym zgromadzeniu.

Kwity depozytowe są często emitowane w innym kraju niż instrument bazowy i są sposobem na inwestycję w zagraniczne instrumenty finansowe z pomocą emitenta kwitów. Najczęstszym motywem takich emisji jest chęć prowadzenia obrotu papierami wartościowymi danego emitenta, poprzez kwity depozytowe, na bardziej znaczącym rynku niż rynek krajowy. Stąd jednym z częstszych miejsc emisji i obrotu kwitów depozytowych jest Londyn będący największym centrum finansowym w Europie.

W pozytywnych warunkach rynkowych inwestycja w kwity depozytowe pozwala na osiągnięcie zysku z inwestycji dzięki wzrostowi wartości kwitów depozytowych lub też wzrostowi wartości instrumentu bazowego, jeżeli np. nabywca kwitu depozytowego uprawniony jest do zamiany kwitu na instrument bazowy. W negatywnych warunkach rynkowych może dojść do materializacji ryzyk wskazanych w czynnikach ryzyka.

Czynniki ryzyka (o ile jest to istotne, wzięwszy pod uwagę rodzaj danego instrumentu)

a) wskazanie na ryzyko związane z danym rodzajem instrumentu finansowego, w tym wyjaśnienie mechanizmu dźwigni finansowej i jego wpływu na ryzyko utraty całej inwestycji, w tym ryzyko związane z niewypłacalnością emitenta lub powiązanymi zdarzeniami, takimi jak umorzenie lub konwersja długu
Ryzyko zmiany ceny instrumentu, ryzyko wystawcy kwitu depozytowego, ryzyko ograniczonej płynności, ryzyka tożsame dla instrumentu bazowego.

Przykład:

Upadłość spółki, której akcje były instrumentem bazowym kwitów depozytowych.

b) wskazanie na zmienność ceny określonych instrumentów lub ograniczenia dotyczące dostępności rynku na takie instrumenty

Z kwitami depozytowymi wiążą się ryzyka zmienności ceny i płynności uzależnione w znacznej mierze od ich instrumentów bazowych.

c) informacje o przeszkodach lub ograniczeniach dotyczących wyjścia z inwestycji, na przykład w odniesieniu do niepłynnych instrumentów finansowych lub instrumentów finansowych o ustalonym okresie inwestycji, w tym ilustrację możliwych metod i skutków wyjścia, informacje o obostrzeniach oraz orientacyjne ramy czasowe sprzedaży instrumentu finansowego pozwalające na odzyskanie kosztów początkowych transakcji na danym rodzaju instrumentów finansowych

Z kwitami depozytowymi może wiązać się ryzyko ograniczonej płynności, które uzależnione jest także od ryzyk związanych z instrumentami bazowymi kwitów depozytowych. Zasady sprzedaży, w tym czas rozliczenia, zależą od regulacji rynku, na którym kwity depozytowe podlegają obrotowi.

d) wskazanie na fakt, że w wyniku transakcji na takich instrumentach inwestor może przyjąć zobowiązania finansowe i zaciągnąć inne dodatkowe zobowiązania, w tym zobowiązania warunkowe, dodatkowe w stosunku do kosztów kupna instrumentów

Co do zasady nie dotyczy kwitów depozytowych,

e) wskazanie na wszelkie wymogi dotyczące depozytu zabezpieczającego lub podobnych zobowiązań obowiązujących w odniesieniu do tego rodzaju instrumentów

Co do zasady nie dotyczy kwitów depozytowych,

6. LISTY ZASTAWNE

Wyjaśnienie charakteru, funkcjonowania i wyników w różnych warunkach rynkowych, w tym zarówno w warunkach pozytywnych, jak i negatywnych

Papiery wartościowe emitowane przez banki hipoteczne, które zobowiązują się do wypłaty posiadaczowi listu odsetek oraz wykupu listu w terminie i na warunkach z góry określonych. Listy zastawne mogą być przedmiotem obrotu na rynku wtórnym.

Zobowiązania banku z tytułu listu są w całości pokryte wierzytelnościami banku zabezpieczonymi hipotekami (hipoteczne listy zastawne) lub wierzytelnościami z tytułu kredytów gwarantowanych przez instytucje wymienione w ustawie o listach zastawnych i hipotece (publiczne listy zastawne).

W pozytywnych warunkach rynkowych inwestycja w listy zastawne pozwala na osiągnięcie zysku z inwestycji w postaci odsetek. W negatywnych warunkach rynkowych może dojść do materializacji ryzyk wskazanych w czynnikach ryzyka.

Czynniki ryzyka (o ile jest to istotne, wzięwszy pod uwagę rodzaj danego instrumentu)

a) wskazanie na ryzyko związane z danym rodzajem instrumentu finansowego, w tym wyjaśnienie mechanizmu dźwigni finansowej i jego wpływu na ryzyko utraty całej inwestycji, w tym ryzyko związane z niewypłacalnością emitenta lub powiązanymi zdarzeniami, takimi jak umorzenie lub konwersja długu
Ryzyko zmiany stopy procentowej, ryzyko kredytowe, ryzyko niskiej płynności, ryzyko zmiany ceny instrumentu.

Przykład:

Po odnotowaniu wzrostu wartości stóp procentowych, wartość zakupionego po 100 PLN listu zastawnego spadła o 15% czyli do kwoty 85 PLN. Tym samym strata wyniosła 15 PLN.

b) wskazanie na zmienność ceny określonych instrumentów lub ograniczenia dotyczące dostępności rynku na takie instrumenty

Z listami zastawnymi wiążą się ryzyka zmienności ceny i płynności.

c) informacje o przeszkodach lub ograniczeniach dotyczących wyjścia z inwestycji, na przykład w odniesieniu do niepłynnych instrumentów finansowych lub instrumentów finansowych o ustalonym okresie inwestycji, w tym ilustrację możliwych metod i skutków wyjścia, informacje o obostrzeniach oraz orientacyjne ramy czasowe sprzedaży instrumentu finansowego pozwalające na odzyskanie kosztów początkowych transakcji na danym rodzaju instrumentów finansowych

Z listami zastawnymi wiąże się ryzyko ograniczonej płynności. Co do zasady wyjście z inwestycji następuje z chwilą wykupu listu zastawnego w z góry określonym terminie.

d) wskazanie na fakt, że w wyniku transakcji na takich instrumentach inwestor może przyjąć zobowiązania finansowe i zaciągnąć inne dodatkowe zobowiązania, w tym zobowiązania warunkowe, dodatkowe w stosunku do kosztów kupna instrumentów

Co do zasady nie dotyczy listów zastawnych.

e) wskazanie na wszelkie wymogi dotyczące depozytu zabezpieczającego lub podobnych zobowiązań obowiązujących w odniesieniu do tego rodzaju instrumentów

Co do zasady nie dotyczy listów zastawnych.

7. OBLIGACJE

Wyjaśnienie charakteru, funkcjonowania i wyników w różnych warunkach rynkowych, w tym zarówno w warunkach pozytywnych, jak i negatywnych

Dłużne papiery wartościowe emitowane przez jednostki samorządu terytorialnego (komunalne), podmioty prowadzące działalność gospodarczą (komercyjne) lub Skarb państwa (skarbowe), uprawniające ich nabywców do otrzymania od emitentów obligacji określonych świadczeń.

Obligacje komunalne lub komercyjne mogą wiązać się również z różnego rodzaju opcjami dotyczącymi wykupu bądź konstrukcji kuponu oraz ze świadczeniami niepieniężnymi (np. obligacje zamienne). Za zobowiązania wynikające z obligacji emitenci odpowiadają całym swoim majątkiem, przy czym możliwe jest zróżnicowanie kolejności zaspokajania roszczeń pomiędzy poszczególnymi rodzajami obligacji, np. w przypadku tzw. obligacji przychodowych emitent ogranicza odpowiedzialność jedynie do kwoty przychodów lub wartości majątku przedsiębiorstwa.

Wierzytelności mogą być zabezpieczane w drodze zabezpieczeń rzeczowych i osobowych.

Obligacje mogą być przedmiotem obrotu na rynku publicznym lub niepublicznym.

Obligacje emitowane przez Skarb Państwa uprawniają ich nabywców do otrzymania świadczeń pieniężnych w formie wykupu i odsetek, o terminie do wykupu dłuższym niż rok. Skarb Państwa ponosi nieograniczoną odpowiedzialność za spełnienie zobowiązań wobec posiadaczy obligacji.

Dochód z obligacji skarbowych może wynikać z odsetek i/lub z dyskonta ceny zakupu. W przypadku obligacji zerokuponowych (nieoprocentowanych) dochód wynika wyłącznie z dyskonta. Obligacje kuponowe dają odsetki wg stałej lub zmiennej stopy procentowej. Obligacje skarbowe mają postać zdematerializowaną i mogą być przedmiotem obrotu na rynku wtórnym. Głównym ośrodkiem obrotu jest rynek międzybankowy. Niektóre typy obligacji podlegają obrotowi na rynku publicznym. Obligacje niepodlegające obrotowi mogą być wykupione przez Skarb Państwa przed okresem zapadalności.

W pozytywnych warunkach rynkowych inwestycja w obligacje pozwala na osiągnięcie zysku z inwestycji w postaci odsetek lub dyskonta. W negatywnych warunkach rynkowych może dojść do materializacji ryzyk wskazanych w czynnikach ryzyka.

Czynniki ryzyka (o ile jest to istotne, wzięwszy pod uwagę rodzaj danego instrumentu)

a) wskazanie na ryzyko związane z danym rodzajem instrumentu finansowego, w tym wyjaśnienie mechanizmu dźwigni finansowej i jego wpływu na ryzyko utraty całej inwestycji, w tym ryzyko związane z niewypłacalnością emitenta lub powiązаныmi zdarzeniami, takimi jak umorzenie lub konwersja długu

Ryzyko zmiany stopy procentowej, ryzyko zmiany ceny instrumentu, ryzyko wypłacalności emitenta, ryzyko niskiej płynności, ryzyko wykluczenia z obrotu lub zawieszenia obrotu instrumentem, ryzyko makroekonomiczne, ryzyko zmian prawnych, ryzyko zmian podatkowych, ryzyko emitenta, ryzyko finansowe, ryzyko opóźnienia w realizacji wypłat odsetek lub wykupu, ryzyko przedterminowego wykupu przez emitenta, ryzyko walutowe.

Przykład:

Zakładając, że emitent obligacji korporacyjnych ogłosił upadłość przed dniem wykupu tych obligacji, masa upadłościowa nie pozwala na odzyskanie wierzytelności, a obligacje zabezpieczone były hipotecznie do wartości stanowiącej 90% łącznej wartości obligacji rocznych oprocentowanych 10% w skali roku, których cena emisyjna wyniosła 100,00 PLN za obligację, zabezpieczenie pozwoli tylko na wypłatę 90 PLN zamiast 110 PLN.

b) wskazanie na zmienność ceny określonych instrumentów lub ograniczenia dotyczące dostępności rynku na takie instrumenty

Z obligacjami wiąże się ryzyko zmienności ceny i płynności.

c) informacje o przeszkodach lub ograniczeniach dotyczących wyjścia z inwestycji, na przykład w odniesieniu do niepłynnych instrumentów finansowych lub instrumentów finansowych o ustalonym okresie inwestycji, w tym ilustrację możliwych metod i skutków wyjścia, informacje o obostrzeniach oraz orientacyjne ramy czasowe sprzedaży instrumentu finansowego pozwalające na odzyskanie kosztów początkowych transakcji na danym rodzaju instrumentów finansowych

Z obligacjami wiąże się ryzyko ograniczonej płynności. Co do zasady wyjście z inwestycji następuje z chwilą wykupu obligacji w z góry określonym terminie. Jeżeli obligacje są notowane, warunki i czas sprzedaży obligacji uzależnione są od regulacji rynku, na którym obligacje są notowane.

d) wskazanie na fakt, że w wyniku transakcji na takich instrumentach inwestor może przyjąć zobowiązania finansowe i zaciągnąć inne dodatkowe zobowiązania, w tym zobowiązania warunkowe, dodatkowe w stosunku do kosztów kupna instrumentów

Co do zasady nie dotyczy obligacji.

e) wskazanie na wszelkie wymogi dotyczące depozytu zabezpieczającego lub podobnych zobowiązań obowiązujących w odniesieniu do tego rodzaju instrumentów
Co do zasady nie dotyczy obligacji.

8. BONY SKARBOWE

Wyjaśnienie charakteru, funkcjonowania i wyników w różnych warunkach rynkowych, w tym zarówno w warunkach pozytywnych, jak i negatywnych

Papiery wartościowe emitowane przez Skarb Państwa dające uprawnienia podobne jak zerokuponowe obligacje skarbowe, różniące się od nich okresem zapadalności – bony skarbowe emitowane są na okres poniżej jednego roku. Bon skarbowy jest instrumentem dyskontowym.

Bony skarbowe mają postać zdematerializowaną i stanowią przedmiot obrotu na rynku wtórnym, przede wszystkim na rynku międzybankowym.

W pozytywnych warunkach rynkowych inwestycja w bony skarbowe pozwala osiągnięcie zysku z inwestycji w postaci dyskonta. W negatywnych warunkach rynkowych może dojść do materializacji ryzyk wskazanych w czynnikach ryzyka.

Czynniki ryzyka (o ile jest to istotne, wzięwszy pod uwagę rodzaj danego instrumentu)

a) wskazanie na ryzyko związane z danym rodzajem instrumentu finansowego, w tym wyjaśnienie mechanizmu dźwigni finansowej i jego wpływu na ryzyko utraty całej inwestycji, w tym ryzyko związane z niewypłacalnością emitenta lub powiązanymi zdarzeniami, takimi jak umorzenie lub konwersja długu

Ryzyko zmiany stopy procentowej, ryzyko płynności.

Przykład:

Po odnotowaniu wzrostu wartości stóp procentowych, wartość zakupionego po 100 PLN bonu skarbowego spadła o 15% czyli do kwoty 85 PLN. Tym samym strata wyniosła 15 PLN.

b) wskazanie na zmienność ceny określonych instrumentów lub ograniczenia dotyczące dostępności rynku na takie instrumenty

Z bonami skarbowymi wiąże się ryzyko płynności. Ryzyko zmienności ceny związane jest z ryzykiem zmiany stopy procentowej.

c) informacje o przeszkodach lub ograniczeniach dotyczących wyjścia z inwestycji, na przykład w odniesieniu do niepłynnych instrumentów finansowych lub instrumentów finansowych o ustalonym okresie inwestycji, w tym ilustrację możliwych metod i skutków wyjścia, informacje o obostrzeniach oraz orientacyjne ramy czasowe sprzedaży instrumentu finansowego pozwalające na odzyskanie kosztów początkowych transakcji na danym rodzaju instrumentów finansowych

Z bonami skarbowymi wiąże się ryzyko ograniczonej płynności. Co do zasady wyjście z inwestycji następuje z chwilą wykupu.

d) wskazanie na fakt, że w wyniku transakcji na takich instrumentach inwestor może przyjąć zobowiązania finansowe i zaciągnąć inne dodatkowe zobowiązania, w tym zobowiązania warunkowe, dodatkowe w stosunku do kosztów kupna instrumentów

Co do zasady nie dotyczy bonów skarbowych.

e) wskazanie na wszelkie wymogi dotyczące depozytu zabezpieczającego lub podobnych zobowiązań obowiązujących w odniesieniu do tego rodzaju instrumentów
Co do zasady nie dotyczy bonów skarbowych.

9. INSTRUMENTY POCHODNE

Instrument pochodny to instrument finansowy, którego cena zależy od lub jest pochodną jednego (lub więcej) instrumentów bazowych. Sam instrument pochodny jest kontraktem (umową) pomiędzy dwoma lub większą liczbą stron. Jego wartość zależy od wahań wartości instrumentów bazowych. Najbardziej popularne instrumenty bazowe to akcje, obligacje, towary, waluty, stopy procentowe i indeksy rynkowe. Instrumenty pochodne można podzielić ze względu na typ rynku, na którym zawierane są transakcje na: pozagiełdowe instrumenty pochodne oraz giełdowe instrumenty pochodne. W przypadku instrumentów pozagiełdowych (OTC), umowa jest zawierana między dwoma podmiotami z pominięciem rynków regulowanych (giełd i izb rozliczeniowych), a w przypadku giełdowych instrumentów pochodnych, to giełda jest miejscem realizacji transakcji. Instrument pozagiełdowy/kontrakt OTC to kontrakt negocjowany pomiędzy dwoma stronami i nieuczestniczący w obrocie giełdowym. Kontrakty takie są często dopasowane do szczególnych potrzeb klienta. Instrumenty pochodne służą do zabezpieczenia się przed wystąpieniem niekorzystnych zmian wyceny instrumentu bazowego oraz do inwestycji w daną klasę aktywów bez konieczności zakupu instrumentów bazowych.

Czynniki ryzyka instrumentów pochodnych zależą od rodzaju instrumentu pochodnego. Co do zasady należą do nich ryzyko zmiany cen instrumentu bazowego, ryzyko zmiany ceny instrumentu pochodnego, ryzyko wypłacalności kontrahenta (strony przeciwnej w transakcji – w przypadku transakcji na rynku OTC), ryzyko dźwigni finansowej, ryzyko różnicy w kształtowaniu się ceny instrumentu pochodnego a instrumentu bazowego (tzw. bazy).

10. OPCJE

Wyjaśnienie charakteru, funkcjonowania i wyników w różnych warunkach rynkowych, w tym zarówno w warunkach pozytywnych, jak i negatywnych

Opcja jest instrumentem pochodnym uprawniającym do nabycia (opcja kupna) lub sprzedaży (opcja sprzedaży) określonego instrumentu bazowego po cenie z góry ustalonej.

Instrumentem bazowym dla opcji mogą być między innymi indeksy, akcje, waluty, kontrakty terminowe, stopy procentowe czy obligacje. Opcja należy do niesymetrycznych instrumentów pochodnych, co oznacza, że wystawca opcji oraz jej nabywca nie mają równych praw i obowiązków. Nabywca opcji ma prawo zakupu lub sprzedaży instrumentu bazowego w określonej liczbie (lub równoważnego świadczenia pieniężnego), po ustalonej cenie oraz w ściśle określonym terminie w przyszłości. W zamian za prawo płaci premię (tzw. premia opcyjna). Nabywca opcji zawsze kupuje opcję (zajmuje pozycję długą). Maksymalny zysk nabywcy jest nieograniczony, natomiast maksymalna strata jest ograniczona do wysokości zapłaconej premii.

Wystawca opcji ma obowiązek zakupu lub sprzedaży instrumentu bazowego w określonej liczbie (lub równoważnego świadczenia pieniężnego), po ustalonej cenie oraz w ściśle określonym terminie w przyszłości. Wystawca opcji otrzymuje od nabywcy premię (tzw. premia opcyjna). Wystawca opcji zawsze sprzedaje opcję, czyli zajmuje pozycję krótką. Maksymalny zysk wystawcy jest ograniczony do wysokości otrzymanej premii, natomiast maksymalna strata może być nieograniczona.

W pozytywnych warunkach rynkowych inwestycja w opcję pozwala na osiągnięcie zysku z inwestycji. W negatywnych warunkach rynkowych może dojść do materializacji ryzyk wskazanych w czynnikach ryzyka.

Czynniki ryzyka (o ile jest to istotne, wziawszy pod uwagę rodzaj danego instrumentu)

a) wskazanie na ryzyko związane z danym rodzajem instrumentu finansowego, w tym wyjaśnienie mechanizmu dźwigni finansowej i jego wpływu na ryzyko utraty całej inwestycji, w tym ryzyko związane z niewypłacalnością emitenta lub powiązanymi zdarzeniami, takimi jak umorzenie lub konwersja długu

Czynniki ryzyka właściwe dla instrumentu bazowego, ryzyko zmiany ceny opcji, ryzyko płynności, ryzyko zmiany cen instrumentu bazowego, ryzyko wypłacalności kontrahenta (strony przeciwnej w transakcji), ryzyko rynkowe, ryzyko przyszłego kształtowania się kursu opcji, ryzyko wystawienia opcji, ryzyko czasu, ryzyko dźwigni finansowej.

Przykład:

Cena wykonania opcji call wynosi 2.000,00 PLN, natomiast cena opcji (premia) wynosi 500 PLN. Jeżeli przyjmujemy, że cena rynkowa w momencie wykonania instrumentu bazowego wynosi 1.000 PLN, opcja call nie zostanie wykonana, z uwagi na to, iż cena rynkowa instrumentu bazowego jest niższa od ceny wykonania opcji call. Strata inwestora wynosi więc 500 PLN, czyli równowartość premii opcyjnej.

b) wskazanie na zmienność ceny określonych instrumentów lub ograniczenia dotyczące dostępności rynku na takie instrumenty

Z opcjami wiąże się ryzyko płynności oraz ryzyko zmienności ceny, a w przypadku opcji zawieranych na rynku OTC także ryzyko kontrahenta.

c) informacje o przeszkodach lub ograniczeniach dotyczących wyjścia z inwestycji, na przykład w odniesieniu do niepłynnych instrumentów finansowych lub instrumentów finansowych o ustalonym okresie inwestycji, w tym ilustrację możliwych metod i skutków wyjścia, informacje o obostrzeniach oraz orientacyjne ramy czasowe sprzedaży instrumentu finansowego pozwalające na odzyskanie kosztów początkowych transakcji na danym rodzaju instrumentów finansowych

Z opcjami może wiązać się ryzyko ograniczonej płynności. Co do zasady wyjście z inwestycji następuje z chwilą sprzedaży lub wykonania opcji.

d) wskazanie na fakt, że w wyniku transakcji na takich instrumentach inwestor może przyjąć zobowiązania finansowe i zaciągnąć inne dodatkowe zobowiązania, w tym zobowiązania warunkowe, dodatkowe w stosunku do kosztów kupna instrumentów

Z inwestycją w opcje wiąże się ryzyko dźwigni finansowej. Kurs rynkowy w krótkim okresie może podlegać znaczącym wahaniom powodując istotne zmiany wartości zainwestowanego kapitału. Sprzedaż opcji wiąże się z koniecznością wniesienia depozytów zabezpieczających, stanowiących jedynie ułamkową część wielkości całego zobowiązania wynikającego ze standardu tego typu instrumentu finansowego (tzw. dźwignia finansowa). Powoduje to zwielokrotnienie ryzyka inwestycyjnego w przypadku gwałtownych i znaczących zmian kursu instrumentu pochodnego.

e) wskazanie na wszelkie wymogi dotyczące depozytu zabezpieczającego lub podobnych zobowiązań obowiązujących w odniesieniu do tego rodzaju instrumentów

Z inwestycją w opcje wiąże się konieczność wniesienia depozytu zabezpieczającego, Depozyt zabezpieczający jest to kwota stanowiąca ustalony procent wartości kontraktu, którą inwestor musi wpłacić na rachunek pieniężny, aby mógł wystawić opcję. Kwota wymaganego depozytu zabezpieczającego zależy od sumy otwartych pozycji netto klienta wycenionych po aktualnych, zmiennych cenach rynkowych i ma za zadanie pokrycie ewentualnych strat powstałych z wyceny inwestycji.

11. KONTRAKTY TERMINOWE

Wyjaśnienie charakteru, funkcjonowania i wyników w różnych warunkach rynkowych, w tym zarówno w warunkach pozytywnych, jak i negatywnych

Instrument pochodny będący umową zobowiązującą strony do zawarcia transakcji zakupu/sprzedaży określonego instrumentu bazowego w z góry ustalonym terminie i po z góry określonej cenie. W

odróżnieniu od opcji, kontrakt zobowiązuje obie strony do zawarcia uzgodnionej transakcji.

Instrumenty bazowe kontraktów mogą być takie jak instrumenty bazowe opcji (papiery wartościowe, stopy procentowe, indeksy).

Realizacja kontraktu w momencie wygaśnięcia odbywa się za pomocą rozliczenia pieniężnego między stronami. Kontrakt terminowy jest symetrycznym instrumentem pochodnym, co oznacza, że inwestorzy zajmujący pozycję długą lub krótką mają równe prawa i obowiązki. Obie strony transakcji terminowej mają obowiązek wywiązania się z zobowiązań wynikających z zajętych pozycji. W przypadku kontraktów

terminowych inwestorzy mają do czynienia z efektem dźwigni finansowej, co generuje możliwość poniesienia straty przewyższającej zainwestowany kapitał.

W pozytywnych warunkach rynkowych inwestycja w kontrakty terminowe pozwala na osiągnięcie zysku z inwestycji. W negatywnych warunkach rynkowych może dojść do materializacji ryzyk wskazanych w czynnikach ryzyka.

Czynniki ryzyka (o ile jest to istotne, wzięwszy pod uwagę rodzaj danego instrumentu)

a) wskazanie na ryzyko związane z danym rodzajem instrumentu finansowego, w tym wyjaśnienie mechanizmu dźwigni finansowej i jego wpływu na ryzyko utraty całej inwestycji, w tym ryzyko związane z niewypłacalnością emitenta lub powiązanymi zdarzeniami, takimi jak umorzenie lub konwersja długu

Czynniki ryzyka właściwe dla instrumentu bazowego, ryzyko zmiany wartości kontraktu, ryzyko zmiany cen instrumentu bazowego, ryzyko wypłacalności kontrahenta, ryzyko dźwigni finansowej, ryzyko płynności.

Przykład:

Inwestor kupuje 10 kontraktów notowanych po 2.000. Depozyt zabezpieczający, który musi wpłacić, ustalony jest na poziomie 6%, wynosi więc 1.200 zł ($2.000 \times 10 \times 6 \% = 1.200$ zł). Założmy, że spadek wartości indeksu wynosi 300 punktów. Poniesiona strata wynosi 3.000 zł.

Strata jest większa niż wniesiony depozyt. W takiej sytuacji inwestor jest wezwany do uzupełnienia depozytu w wysokości 1.800 zł albo jego pozycja będzie zamknięta przez dom maklerski.

b) wskazanie na zmienność ceny określonych instrumentów lub ograniczenia dotyczące dostępności rynku na takie instrumenty

Z kontraktami terminowymi wiąże się ryzyko płynności oraz ryzyko zmienności ceny.

c) informacje o przeszkodach lub ograniczeniach dotyczących wyjścia z inwestycji, na przykład w odniesieniu do nie płynnych instrumentów finansowych lub instrumentów finansowych o ustalonym okresie inwestycji, w tym ilustrację możliwych metod i skutków wyjścia, informacje o obostrzeniach oraz orientacyjne ramy czasowe sprzedaży instrumentu finansowego pozwalające na odzyskanie kosztów początkowych transakcji na danym rodzaju instrumentów finansowych

Z kontraktami terminowymi wiąże się ryzyko ograniczonej płynności. Co do zasady wyjście z inwestycji następuje z chwilą sprzedaży lub wykonania kontraktu.

d) wskazanie na fakt, że w wyniku transakcji na takich instrumentach inwestor może przyjąć zobowiązania finansowe i zaciągnąć inne dodatkowe zobowiązania, w tym zobowiązania warunkowe, dodatkowe w stosunku do kosztów kupna instrumentów

Z inwestycją w kontrakty terminowe wiąże się ryzyko dźwigni finansowej. Kurs rynkowy w krótkim okresie może podlegać znaczącym wahaniom powodując istotne zmiany wartości zainwestowanego kapitału. Nabycie i sprzedaż kontraktu wiąże się z koniecznością wniesienia depozytów zabezpieczających, stanowiących jedynie ułamkową część wielkości całego zobowiązania wynikającego ze standardu tego typu instrumentu finansowego (tzw. dźwignia finansowa). Powoduje to zwielokrotnienie ryzyka inwestycyjnego w przypadku gwałtownych i znaczących zmian kursu instrumentu pochodnego.

e) wskazanie na wszelkie wymogi dotyczące depozytu zabezpieczającego lub podobnych zobowiązań obowiązujących w odniesieniu do tego rodzaju instrumentów

Z inwestycją w kontrakty terminowe wiąże się konieczność wniesienia depozytu zabezpieczającego. Depozyt zabezpieczający jest to kwota stanowiąca ustalony procent wartości kontraktu, którą inwestor musi wpłacić na rachunek pieniężny, aby mógł kupić lub sprzedać kontrakt, tj. otworzyć pozycję. Kwota wymaganego depozytu zabezpieczającego zależy od sumy otwartych pozycji netto klienta wycenionych po aktualnych, zmiennych cenach rynkowych i ma za zadanie pokrycie ewentualnych strat powstałych z wyceny inwestycji.

12. WARRANTY OPCYJNE

Wyjaśnienie charakteru, funkcjonowania i wyników w różnych warunkach rynkowych, w tym zarówno w warunkach pozytywnych, jak i negatywnych

Instrument pochodny uprawniający do zakupu od emitenta (warrant kupna) lub sprzedaży (warrant sprzedaży) w ustalonym terminie instrumentu bazowego, po określonej cenie rozliczenia. Instrumentem bazowym mogą być papiery wartościowe jak i wskaźniki ekonomiczne takie jak stopy procentowe lub indeksy. Poprzez wykorzystywanie efektu dźwigni finansowej warranty dają możliwość osiągania zysków, i to w przypadkach kiedy cena instrumentu bazowego rośnie (warrant typu kupna, call), jak i wtedy gdy spada (warrant typu sprzedaży, put). Warrant daje prawo, jednak nie stanowi zobowiązania do nabycia bądź zbycia instrumentu bazowego po określonej cenie wykonania (tzw. strike) w trakcie całego okresu ważności (warrant typu amerykańskiego) lub w określonym z góry momencie (warrant typu europejskiego).

W praktyce, rozliczenie warrantów opcyjnych odbywa się poprzez rozliczenie pieniężne na kwotę stanowiącą różnicę ceny rozliczenia i wartości instrumentu bazowego w dniu rozliczenia.

W pozytywnych warunkach rynkowych inwestycja w warranty opcyjne pozwala na osiągnięcie zysku z inwestycji. W negatywnych warunkach rynkowych może dojść do materializacji ryzyk wskazanych w czynnikach ryzyka.

Czynniki ryzyka (o ile jest to istotne, wzięwszy pod uwagę rodzaj danego instrumentu)

a) wskazanie na ryzyko związane z danym rodzajem instrumentu finansowego, w tym wyjaśnienie mechanizmu dźwigni finansowej i jego wpływu na ryzyko utraty całej inwestycji, w tym ryzyko związane z niewypłacalnością emitenta lub powiązanymi zdarzeniami, takimi jak umorzenie lub konwersja długu

Czynniki ryzyka właściwe dla instrumentu bazowego, ryzyko zmiany cen instrumentu bazowego, ryzyko dźwigni finansowej, ryzyko wypłacalności kontrahenta, ryzyko płynności, ryzyko dla opcji (kontraktów opcyjnych) po stronie nabywcy warrantu.

Przykład:

Na chwilę nabycia warrantu kupna 1 obligacja korporacyjna warta jest 100,00 PLN. Cena nabycia warrantu (premii) wynosi 50,00 PLN, a cena wykonania warrantu wynosi 110,00 PLN. Dla takich wartości warrant nie zostanie wykonany w przypadku, kiedy cena rynkowa obligacji korporacyjnych w dniu wykonania warrantu będzie niższa niż 110,00 PLN. Tym samym jego nabywca poniesie stratę opiewającą na kwotę za jaką warrant został nabyty, czyli 50,00 PLN.

W przypadku jednak, kiedy cena rynkowa obligacji korporacyjnej, na którą Inwestor nabędzie warrant, w dniu wykonania warrantu będzie wyższa niż 110,00 PLN, ale nie wyższa niż 160,00 PLN (przykładowo 140,00 PLN), to jeżeli inwestor podejmie decyzję o wykonaniu warrantu, otrzyma 30,00 PLN, stanowiące różnicę między ceną obligacji a ceną wykonania ($140,00 \text{ PLN} - 110,00 \text{ PLN} = 30,00 \text{ PLN}$). W tym wypadku strata jest równoważnością różnicy pomiędzy ceną nabycia warrantu a kwotą uzyskaną z jego wykonania ($50,00 \text{ PLN} - 30,00 \text{ PLN} = 20,00 \text{ PLN}$).

b) wskazanie na zmienność ceny określonych instrumentów lub ograniczenia dotyczące dostępności rynku na takie instrumenty

Z warrantami opcyjnymi wiąże się ryzyko płynności oraz ryzyko zmienności ceny.

c) informacje o przeszkodach lub ograniczeniach dotyczących wyjścia z inwestycji, na przykład w odniesieniu do niepłynnych instrumentów finansowych lub instrumentów finansowych o ustalonym okresie inwestycji, w tym ilustrację możliwych metod i skutków wyjścia, informacje o obostrzeniach oraz orientacyjne ramy czasowe sprzedaży instrumentu finansowego pozwalające na odzyskanie kosztów początkowych transakcji na danym rodzaju instrumentów finansowych

Z warrantami opcyjnymi wiąże się ryzyko ograniczonej płynności. Co do zasady wyjście z inwestycji następuje z chwilą sprzedaży lub wykonania warrantu.

d) wskazanie na fakt, że w wyniku transakcji na takich instrumentach inwestor może przyjąć zobowiązania finansowe i zaciągnąć inne dodatkowe zobowiązania, w tym zobowiązania warunkowe, dodatkowe w stosunku do kosztów kupna instrumentów

Co do zasady nie dotyczy.

e) wskazanie na wszelkie wymogi dotyczące depozytu zabezpieczającego lub podobnych zobowiązań obowiązujących w odniesieniu do tego rodzaju instrumentów

Co do zasady nie dotyczy.

13. CERTYFIKATY INWESTYCYJNE

Wyjaśnienie charakteru, funkcjonowania i wyników w różnych warunkach rynkowych, w tym zarówno w warunkach pozytywnych, jak i negatywnych

Papier wartościowy emitowany przez zamknięty fundusz inwestycyjny będący tytułem prawnym do odpowiedniej części aktywów funduszu. Certyfikaty publiczne mają postać zdematerializowaną i są notowane na rynku publicznym, gdzie podlegają wycenie rynkowej. Dodatkowo emitent okresowo publikuje wycenę aktywów netto przypadających na certyfikat.

Właściciel certyfikatu może zrealizować jego wartość przez sprzedaż na rynku wtórnym, sprzedaż emitentowi (o ile ten będzie skupował własne certyfikaty) lub otrzymać wypłatę środków przypadających na posiadane certyfikaty w przypadku likwidacji funduszu.

W pozytywnych warunkach rynkowych inwestycja w certyfikaty inwestycyjne pozwala na osiągnięcie zysku z inwestycji. W negatywnych warunkach rynkowych może dojść do materializacji ryzyk wskazanych w czynnikach ryzyka.

Czynniki ryzyka (o ile jest to istotne, wzięwszy pod uwagę rodzaj danego instrumentu)

a) wskazanie na ryzyko związane z danym rodzajem instrumentu finansowego, w tym wyjaśnienie mechanizmu dźwigni finansowej i jego wpływu na ryzyko utraty całej inwestycji, w tym ryzyko związane z niewypłacalnością emitenta lub powiązanymi zdarzeniami, takimi jak umorzenie lub konwersja długu

Ryzyko zmiany ceny instrumentu, ryzyko polityki inwestycyjnej danego funduszu, ryzyko płynności, ryzyko zarządzającego, ryzyko makroekonomiczne, ryzyko związane w przechowywaniu aktywów.

Przykład:

Cena emisyjna certyfikatu inwestycyjnego wynosi 1.000 PLN. Cena ta po dokonaniu wyceny aktywów funduszu spadła do kwoty 950 PLN, Inwestor odnotuje stratę w kwocie 50 PLN. Górna granica straty nie może przekroczyć wartości pierwotnie zainwestowanego kapitału.

b) wskazanie na zmienność ceny określonych instrumentów lub ograniczenia dotyczące dostępności rynku na takie instrumenty

Z certyfikatami inwestycyjnymi wiąże się ryzyko płynności oraz ryzyko zmienności ceny.

c) informacje o przeszkodach lub ograniczeniach dotyczących wyjścia z inwestycji, na przykład w odniesieniu do niepłynnych instrumentów finansowych lub instrumentów finansowych o ustalonym okresie inwestycji, w tym ilustrację możliwych metod i skutków wyjścia, informacje o obostrzeniach oraz orientacyjne ramy czasowe sprzedaży instrumentu finansowego pozwalające na odzyskanie kosztów początkowych transakcji na danym rodzaju instrumentów finansowych

Z certyfikatami inwestycyjnymi wiąże się ryzyko ograniczonej płynności. Co do zasady wyjście z inwestycji następuje z chwilą sprzedaży lub wykupu certyfikatu, jeżeli statut funduszu przewiduje wykupywanie certyfikatów. W przypadku publicznych certyfikatów inwestycyjnych warunki sprzedaży i czas rozliczenia transakcji zależy od regulacji rynku, na którym notowane są certyfikaty. Dodatkowe obostrzenia dotyczące sprzedaży mogą znajdować się w statucie funduszu emitującego certyfikaty.

d) wskazanie na fakt, że w wyniku transakcji na takich instrumentach inwestor może przyjąć zobowiązania finansowe i zaciągnąć inne dodatkowe zobowiązania, w tym zobowiązania warunkowe, dodatkowe w stosunku do kosztów kupna instrumentów

Co do zasady nie dotyczy.

e) wskazanie na wszelkie wymogi dotyczące depozytu zabezpieczającego lub podobnych zobowiązań obowiązujących w odniesieniu do tego rodzaju instrumentów

Co do zasady nie dotyczy.

14. JEDNOSTKI UCZESTNICTWA W FUNDUSZU OTWARTYM

Wyjaśnienie charakteru, funkcjonowania i wyników w różnych warunkach rynkowych, w tym zarówno w warunkach pozytywnych, jak i negatywnych

Jednostki uczestnictwa są tytułem prawnym do uczestnictwa w funduszu inwestycyjnym otwartym lub specjalistycznym funduszu inwestycyjnym otwartym. Mają postać zdematerializowaną, są zapisem w rejestrze uczestników funduszu. Jednostki nie podlegają obrotowi na rynku wtórnym, mogą być jednak umarzane na żądanie właściciela poprzez fundusz, co wiąże się z wypłatą właścicielowi kwoty stanowiącej wartość umorzony jednostek na dany dzień.

Ustalenia ceny zbycia i odkupienia jednostek uczestnictwa oraz ustalenia wartości aktywów netto funduszu na jednostkę uczestnictwa dokonywane są z częstotliwością określoną w statucie funduszu, nie rzadziej jednak niż w każdym dniu zbywania lub odkupywania jednostek uczestnictwa.

W pozytywnych warunkach rynkowych inwestycja w jednostki uczestnictwa pozwala na osiągnięcie zysku z inwestycji. W negatywnych warunkach rynkowych może dojść do materializacji ryzyk wskazanych w czynnikach ryzyka.

Czynniki ryzyka (o ile jest to istotne, wzięwszy pod uwagę rodzaj danego instrumentu)

a) wskazanie na ryzyko związane z danym rodzajem instrumentu finansowego, w tym wyjaśnienie mechanizmu dźwigni finansowej i jego wpływu na ryzyko utraty całej inwestycji, w tym ryzyko związane z niewypłacalnością emitenta lub powiązanymi zdarzeniami, takimi jak umorzenie lub konwersja długu

Ryzyko zmiany ceny instrumentu, ryzyko kredytowe, ryzyko polityki inwestycyjnej danego funduszu, ryzyko płynności, ryzyko zarządzającego, ryzyko makroekonomiczne, ryzyko związane z przechowywaniem aktywów.

Przykład:

Cena emisyjna jednostki uczestnictwa wynosi 1.000 PLN. Cena ta po dokonaniu wyceny aktywów funduszu spadła do kwoty 950 PLN, Inwestor odnotuje stratę w kwocie 50 PLN. Górna granica straty nie może przekroczyć wartości pierwotnie zainwestowanego kapitału.

b) wskazanie na zmienność ceny określonych instrumentów lub ograniczenia dotyczące dostępności rynku na takie instrumenty

Z jednostkami uczestnictwa wiąże się ryzyko zmienności ceny, może też wiązać się ryzyko płynności.

c) informacje o przeszkodach lub ograniczeniach dotyczących wyjścia z inwestycji, na przykład w odniesieniu do niepłynnych instrumentów finansowych lub instrumentów finansowych o ustalonym okresie inwestycji, w tym ilustrację możliwych metod i skutków wyjścia, informacje o obostrzeniach oraz orientacyjne ramy czasowe sprzedaży instrumentu finansowego pozwalające na odzyskanie kosztów początkowych transakcji na danym rodzaju instrumentów finansowych

Z jednostkami uczestnictwa może wiązać się ryzyko ograniczonej płynności. Wyjście z inwestycji następuje z chwilą odkupu jednostki uczestnictwa przez fundusz zgodnie z trybem przewidzianym w statucie i prospekcie informacyjnym danego funduszu.

d) wskazanie na fakt, że w wyniku transakcji na takich instrumentach inwestor może przyjąć zobowiązania finansowe i zaciągnąć inne dodatkowe zobowiązania, w tym zobowiązania warunkowe, dodatkowe w stosunku do kosztów kupna instrumentów

Co do zasady nie dotyczy.

e) wskazanie na wszelkie wymogi dotyczące depozytu zabezpieczającego lub podobnych zobowiązań obowiązujących w odniesieniu do tego rodzaju instrumentów

Co do zasady nie dotyczy.

15. TYTUŁY UCZESTNICTWA EMITOWANE PRZEZ INSTYTUCJE ZAGRANICZNE

Wyjaśnienie charakteru, funkcjonowania i wyników w różnych warunkach rynkowych, w tym zarówno w warunkach pozytywnych, jak i negatywnych

Poprzez tytuły uczestnictwa w instytucjach wspólnego inwestowania należy rozumieć niebędące papierami wartościowymi instrumenty finansowe reprezentujące prawa majątkowe przysługujące uczestnikom instytucji wspólnego inwestowania. Tytuły uczestnictwa emitowane są na podstawie przepisów prawa obcego. Stanowią one udział w majątku instytucji zbiorowego inwestowania. Tytuły uczestnictwa w instytucjach zbiorowego inwestowania mogą podlegać obrotowi na rynkach regulowanych.

W pozytywnych warunkach rynkowych inwestycja w tytuły uczestnictwa pozwala na osiągnięcie zysku z inwestycji. W negatywnych warunkach rynkowych może dojść do materializacji ryzyk wskazanych w czynnikach ryzyka.

Czynniki ryzyka (o ile jest to istotne, wzięwszy pod uwagę rodzaj danego instrumentu)

a) wskazanie na ryzyko związane z danym rodzajem instrumentu finansowego, w tym wyjaśnienie mechanizmu dźwigni finansowej i jego wpływu na ryzyko utraty całej inwestycji, w tym ryzyko związane z niewypłacalnością emitenta lub powiązanymi zdarzeniami, takimi jak umorzenie lub konwersja długu

Ryzyko zmiany ceny instrumentu, ryzyko kredytowe, ryzyko polityki inwestycyjnej danego funduszu (instytucji zbiorowego inwestowania), ryzyko płynności, ryzyko zarządzającego, ryzyko makroekonomiczne, ryzyko związane z przechowywaniem aktywów.

Przykład:

Cena emisyjna tytułu uczestnictwa wynosi 1.000 PLN. Cena ta po dokonaniu wyceny aktywów instytucji spadła do kwoty 950 PLN, Inwestor odnotuje stratę w kwocie 50 PLN. Górna granica straty nie może przekroczyć wartości pierwotnie zainwestowanego kapitału.

b) wskazanie na zmienność ceny określonych instrumentów lub ograniczenia dotyczące dostępności rynku na takie instrumenty

Z tytułami uczestnictwa wiąże się ryzyko zmienności ceny, może też wiązać się ryzyko płynności.

c) informacje o przeszkodach lub ograniczeniach dotyczących wyjścia z inwestycji, na przykład w odniesieniu do niepłynnych instrumentów finansowych lub instrumentów finansowych o ustalonym okresie inwestycji, w tym ilustrację możliwych metod i skutków wyjścia, informacje o obostrzeniach oraz orientacyjne ramy czasowe sprzedaży instrumentu finansowego pozwalające na odzyskanie kosztów początkowych transakcji na danym rodzaju instrumentów finansowych

Z tytułami uczestnictwa może wiązać się ryzyko ograniczonej płynności. Wyjście z inwestycji następuje z chwilą sprzedaży lub odkupu tytułu uczestnictwa przez instytucję zbiorowego inwestowania zgodnie z trybem przewidzianym w jej dokumentach korporacyjnych.

d) wskazanie na fakt, że w wyniku transakcji na takich instrumentach inwestor może przyjąć zobowiązania finansowe i zaciągnąć inne dodatkowe zobowiązania, w tym zobowiązania warunkowe, dodatkowe w stosunku do kosztów kupna instrumentów

Co do zasady nie dotyczy.

e) wskazanie na wszelkie wymogi dotyczące depozytu zabezpieczającego lub podobnych zobowiązań obowiązujących w odniesieniu do tego rodzaju instrumentów

Co do zasady nie dotyczy.

Rodzaje ryzyk inwestycyjnych związanych z lokatami dokonywanymi w ramach zarządzania portfelem (Poziom i typowy ryzyk inwestycyjnych zależą od rodzaju Strategii Inwestycyjnej)

Ryzyko rynkowe. Ryzyko związane z kształtowaniem się koniunktury na rynkach finansowych. Do ryzyka rynkowego zalicza się ryzyko zmian cen akcji, notowania indeksów giełdowych, cen obligacji i surowców, kursów walut.

Ryzyko zarządzającego/funduszy inwestycyjnych. Ryzyko związane ze sposobem zarządzania funduszami inwestycyjnymi, w które lokowane są środki klientów. W szczególności ryzyko odstępstwa od deklarowanej strategii inwestycyjnego przez zarządzającego danym funduszem, płynności funduszu, możliwości umorzenia jednostek.

Ryzyko płynności/ryzyko niskiej płynności/ryzyko ograniczonej płynności. Ryzyko związane z możliwością wystąpienia niskiej płynności, czyli braku możliwości zbycia danego instrumentu finansowego bez znaczącego wpływu na cenę. Jednym ze sposobów ograniczania tego ryzyka jest odpowiednia dywersyfikacja aktywów.

Ryzyko kredytowe. Ryzyko związane z trwałą lub czasową utratą przez emitentów instrumentów finansowych zdolności do wywiązywania się z zaciągniętych zobowiązań. W skład tej kategorii ryzyka wchodzi również ryzyko związane z obniżeniem ratingu kredytowego emitenta przez agencję ratingową i wynikający z niego spadek cen dłużnych papierów wartościowych emitenta. Pogorszenie się kondycji finansowej emitentów instrumentów finansowych lub obniżenie ratingu dla tych instrumentów finansowych lub emitentów może w efekcie prowadzić do spadków wartości instrumentów.

Ryzyko zmiany stopy procentowej. Ryzyko związane ze zmianami poziomu stóp procentowych prowadzących do zmian m.in. poziomu i kształtu krzywej stóp procentowych.

Ryzyko rozliczeniowe. Ryzyko związane z brakiem możliwości rozliczenia zawartej transakcji, wskutek m.in.: błędu jednej ze stron transakcji, niewywiązaniem się jednej ze stron z uzgodnionych warunków, zawieszeniem działania izby rozliczeniowej, błędami podmiotu pośredniczącego.

Ryzyko zmian prawnych. Ryzyko związane z nagłymi zmianami prawnymi mogącymi negatywnie wpływać bezpośrednio na poziom stopy zwrotu niektórych lokat Portfela lub na niektórych uczestników rynku, co może prowadzić do zaburzeń rynkowych.

Ryzyko zmian podatkowych. Ryzyko związane ze zmianami prawa podatkowego, co może wpływać na uzyskaną bądź oczekiwaną stopę zwrotu Klienta.

Ryzyko związane z działalnością podmiotu prowadzącego rachunki/ryzyko związane z przechowywaniem aktywów. Ryzyko to związane jest z potencjalnie niewłaściwą działalnością podmiotu prowadzącego rachunki powiernicze lub maklerskie oraz depozytariuszy. Ryzyko to może być ograniczone poprzez odpowiedni wybór podmiotów w których otwierane są tego typu rachunki.

Ryzyko zmiany cen instrumentu. Ryzyko to związane jest z możliwością zmian cen instrumentów, w tym z możliwością wahań kursów, co w konsekwencji może negatywnie wpływać na możliwość osiągnięcia zysku z inwestycji.

Ryzyko zmiany cen instrumentu bazowego. Ryzyko to związane jest z możliwością zmian cen instrumentów bazowych w przypadku inwestycji w instrumenty pochodne, co w konsekwencji może negatywnie wpływać na możliwość osiągnięcia zysku z inwestycji.

Ryzyko zmiany ceny opcji. Ryzyko zmiany cen instrumenty w przypadku inwestycji w opcje.

Ryzyko zmiany wartości kontraktu. Ryzyko zmiany ceny instrumentu w przypadku inwestycji w kontrakty terminowe.

Ryzyko emitenta. Ryzyko to związane jest ze sposobem zarządzania i prowadzenia gospodarki ekonomicznej emitenta, co ma zasadniczy wpływ na wycenę emitowanych instrumentów oraz ich zmienność cenową.

Ryzyko branżowe. Ryzyko to dotyczy specyficznych dla danej spółki uwarunkowań ekonomiczno-gospodarczych, tj. niekorzystnych dla branży uwarunkowań finansowych, konkurencji, spadku popytu na produkty, skutkujące pogorszeniem się sytuacji ekonomicznej emitenta lub czynników niemierzalnych związanych z określonym zachowaniem inwestorów (grup inwestorów) wynikających z popularyzowanych trendów inwestycyjnych mogących mieć wpływ na przewartościowanie lub niedowartościowanie cen instrumentów.

Ryzyko walutowe. Ryzyko to związane jest z kształtowaniem się kursów walut w czasie, w przypadku inwestycji w dokonanej w walucie obcej. Niekorzystne kształtowanie się walut może mieć wpływ na obniżenie zysku z inwestycji.

Ryzyko makroekonomiczne. Ryzyko to jest następstwem stanu koniunktury gospodarczej na świecie lub w danym kraju, które w bezpośredni lub pośredni sposób wpływa na sytuację ekonomiczną emitenta akcji. W szczególności rynek jest wrażliwy na krajowe i światowe wskaźniki makroekonomiczne tj. stopy procentowe, stopę bezrobocia, tempo wzrostu gospodarczego, ceny surowców, poziom inflacji, sytuację polityczną.

Ryzyko rynków finansowych. Ryzyko to związane jest ze zmianą indeksów giełdowych na innych rynkach finansowych na skutek zniesienia barier przepływu kapitału. Szybkość przepływu informacji oraz globalne powiązanie rynków kapitałowych może skutkować wahaniami cen akcji na rynku lokalnym, pomimo stabilnej sytuacji finansowej ich emitenta nieuzasadniającej tak dużej zmienności.

Ryzyko wykluczenia z obrotu lub zawieszenia obrotu instrumentem. Ryzyko to jest związane z regulacjami obowiązującymi na danym rynku, zgodnie z którymi w określonych sytuacjach obrót danym instrumentem może podlegać zawieszeniu lub też dany instrument może zostać wykluczony z obrotu. W następstwie wykluczenia lub zawieszenia obrotu danym instrumentem istnieje możliwość negatywnego wpływu na wartość zysku z inwestycji.

Ryzyko finansowe. Ryzyko to związane jest z wykorzystywaniem kapitału obcego celem finansowania projektów inwestycyjnych. Ma wtedy miejsce efekt dźwigni finansowej, którego niekorzystne działanie

występuje wtedy, gdy udział kapitału obcego w kapitale spółki jest zbyt duży. Spółka nie jest w stanie dotrzymać warunków zobowiązań, toteż ma to istotny wpływ na wycenę akcji przez nią wyemitowanych.

Ryzyko przymusowego wykupu. Ryzyko to wynika z aktualnie obowiązujących przepisów prawa pozwalających na przeprowadzenie przymusowego wykupu akcjonariuszy mniejszościowych (reprezentujących do 5% kapitału zakładowego) przez akcjonariuszy większościowych.

Ryzyko odmowy lub opóźnienia rejestracji podwyższenia kapitału przez sąd, które powiązane jest z ryzykiem niedojścia emisji do skutku. Ryzyko to związane jest z możliwością odmowy rejestracji akcji nowej emisji przez sąd rejestrowy, co skutkować będzie niedojściem emisji do skutku. W tym przypadku emitent zobowiązany jest do zwrotu środków posiadaczowi PDA. Natomiast w przypadku opóźnienia rejestracji akcji nowej emisji może nastąpić opóźnienie w zamianie PDA na akcje oraz czasowy brak możliwości rynkowej wyceny PDA do chwili rejestracji.

Ryzyko wygaśnięcia prawa poboru. Ryzyko to wynika z tego, że w przypadku niewykonania prawa poboru w ustalonym terminie prawo to wygasa, co skutkuje całkowitą utratą ulokowanych w nim środków.

Ryzyko wystawcy kwitu depozytowego. Ryzyko to związane jest z działalnością wystawcy kwitu depozytowego, w szczególności jego wypłacalnością.

Ryzyko wypłacalności emitenta. Ryzyko to związane jest z sytuacją majątkową emitenta. W przypadku upadłości emitenta możliwy jest spadek wartości emitowanych przez niego instrumentów, a tym samym niższy zysk z inwestycji.

Ryzyko wypłacalności kontrahenta (strony przeciwnej w transakcji). Ryzyko to związane jest z sytuacją majątkową kontrahenta i dotyczy możliwości niewywiązania się kontrahenta z jego zobowiązań. W przypadku jego bankructwa lub upadłości należy spodziewać się utraty wartości spodziewanego zysku z inwestycji.

Ryzyko opóźnienia w realizacji wypłat odsetek lub wykupu. Ryzyko to związane jest z pogarszającą się sytuacją majątkową emitenta i skutkuje opóźnieniem w otrzymaniu przez inwestora odsetek lub wartości nominalnej obligacji.

Ryzyko przedterminowego wykupu przez emitenta. Ryzyko to polega na możliwości dokonania przez emitenta przedterminowego wykupu, jeżeli warunki emisji obligacji na to pozwalają. Oznacza to, że nie da się z całą pewnością przewidzieć, jakie przepływy gotówkowe wystąpią w okresie do wykupu. W przypadku spadku rynkowych stóp procentowych istnieje bowiem ryzyko, że emitent wykona opcję wykupu narażając inwestora na ryzyko reinwestycji otrzymanego dochodu po niższych stopach.

Ryzyko przyszłego kształtowania się kursu opcji. Ryzyko to związane jest z brakiem pewności co do kierunku kształtowania się ceny instrumentu, co może wiązać się ze stratą wartości zainwestowanego kapitału.

Ryzyko wystawienia opcji. Ryzyko to związane jest z możliwością strat finansowych przekraczających wartość zainwestowanego kapitału oraz dodatkowo jego uzupełnienia po stronie inwestora wystawiającego opcję. Potencjalna możliwość strat potęgowana jest efektem dźwigni finansowej.

Ryzyko czasu. Ryzyko to związane jest z tym, że cena opcji jest uzależniona od czasu, jaki pozostał do jej wykonania. Zbliżanie się terminu wygaśnięcia może powodować spadek wartości niektórych typów opcji przy niezmienionej cenie instrumentu bazowego.

Ryzyko dźwigni finansowej. Ryzyko to związane jest z tym, że wartość początkowa inwestycji w niektóre instrumenty jest niska w porównaniu z wartością instrumentu bazowego, o który oparty jest dany instrument. Dlatego zmiana kursu instrumentu bazowego powoduje proporcjonalnie większą zmianę wartości nabytego instrumentu, co znacznie zwiększa ryzyko utraty zainwestowanego kapitału.

Ryzyko polityki inwestycyjnej danego funduszu. Ryzyko to związane jest z tym, że podmioty zarządzające funduszem podejmują w ramach przyjętej polityki i strategii inwestycyjnej decyzje inwestycyjne dotyczące aktywów funduszu, a inwestor nie ma możliwości poznania składu portfela inwestycyjnego funduszu.

